

Deborah Lawrie-Blum
tegen
Land Baden-Württemberg

(verzoek om een prejudiciële beslissing,
ingediend door het Bundesverwaltungsgericht)

„Werknemer — kandidaat-leraar”

Samenvatting

1. *Vrij verkeer van personen — Werknemer — Begrip — Bestaan van arbeidsverhouding — Kandidaat-leraar — Daaronder begrepen*
(EEG-Verdrag, artikel 48, lid 1)
2. *Vrij verkeer van personen — Afwijkingen — Betrekkingen in overheidsdienst — Begrip — Deelneming aan de uitoefening van overheidsgezag en aan bescherming van algemene belangen van staat — Kandidaat-leraar*
(EEG-Verdrag, artikel 48, lid 4)

1. Het begrip werknemer in de zin van artikel 48 EEG-Verdrag heeft een communautaire betekenis. Bij de omschrijving van dit begrip moet worden uitgegaan van objectieve criteria die, wat de rechten en plichten van de betrokkenen betreft, kenmerkend zijn voor de arbeidsverhouding; het hoofdkenmerk van de arbeidsverhouding is, dat iemand voor een ander en onder diens gezag prestaties met een bepaalde economische waarde levert en als tegenprestatie een vergoeding ontvangt. Het gebied waarop de prestaties worden geleverd en de aard van de

rechtsbetrekking tussen de werknemers en de werkgever doen voor de toepassing van artikel 48 EEG-Verdrag niet ter zake.

Bijgevolg is een kandidaat-leraar, die onder leiding en toezicht van de onderwijsautoriteiten een stage ter voorbereiding op het beroep van leraar vervult, gedurende welke hij lessen geeft en een beloning ontvangt, ongeacht het rechtskarakter van de arbeidsverhouding te beschouwen als werknemer in de zin van artikel 48, lid 1.

2. Betrekkingen in overheidsdienst in de zin van artikel 48, lid 4, EEG-Verdrag die aan de werkingssfeer van de eerste leden van dit artikel zijn onttrokken, zijn de betrekkingen die, al dan niet rechtstreeks, deelneming aan de uitoefening van overheidsgezag inhouden en die werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de staat of van andere openbare lichamen, en die derhalve bij de betrokken functionaris een bijzondere band van soli-

dariteit ten opzichte van de staat onderstellen, alsmede een wederkerigheid van rechten en plichten die de grondslag vormen van de nationaliteitsverhouding. Uitgesloten zijn dus enkel die betrekkingen die, wegens de ermee verbonden taken en verantwoordelijkheden, de kenmerken hebben van de specifieke taken van de administratie op de genoemde gebieden.

De stage ter voorbereiding op het beroep van leraar valt niet onder deze bepaling.

CONCLUSIE VAN ADVOCAT-GENERAAL

C. O. LENZ

van 29 april 1986 *

*Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,*

A — In de onderhavige zaak is de vraag aan de orde, of een onderdaan van een andere Lid-Staat van de Europese Gemeenschap in Duitsland kan verlangen, op voet van gelijkheid met nationale onderdanen te worden toegelaten tot de stage ter voorbereiding op het beroep van leraar.

1. Verzoekster — Deborah Lawrie-Blum, een in Portugal geboren Brits onderdaan, die inmiddels met een Duitser is getrouwd — is in Oostenrijk en Engeland op school geweest en heeft in Engeland het diploma middelbaar onderwijs behaald. Daarna studeerde zij aan de universiteit te Freiburg, waar zij in het voorjaar van 1979 het vak-examen voor leraar bij het middelbaar onderwijs aflegde, met als hoofdvakken Russisch en Engels. In augustus 1979 verzocht

zij het Oberschulamt Stuttgart van de deelstaat Baden-Württemberg (verweerder) om toelating tot de stage ter voorbereiding op het beroep van leraar bij het middelbaar onderwijs. Zij was van plan na het behalen van haar diploma aan een particuliere middelbare school les te gaan geven.

De politie van de stad Freiburg had geen bezwaren op grond van het vreemdelingenrecht tegen verzoeksters toelating tot de stage en het feit dat zij ambtenaar zou worden. Na een desbetreffende onderrichting had verzoekster verklaard, dat zij de grondbeginselen van het vrije democratische staatsbestel in de zin van het Grundgesetz tot de hare maakte, dat zij zich overeenkomstig die beginselen zou gedragen en zich voor het behoud ervan zou inzetten. Desondanks wees het Oberschulamt haar verzoek om toelating tot de stage af. Volgens paragraaf 2, sub 1, van de „Verordnung über den Vorbereitungsdienst und die

* Vertaald uit het Duits.